

Bruxelles, 11. travnja 2019.

**PITANJA I ODGOVORI POVEZANI S POVLAČENJEM UJEDINJENE KRALJEVINE IZ
EUROPSKE UNIJE U PODRUČJU GRAĐANSKOG PRAVOSUĐA I MEĐUNARODNOG
PRIVATNOG PRAVA**

Službe Europske komisije objavile su 18. siječnja 2019. ažuriranu „Obavijest sudionicima – Povlačenje Ujedinjene Kraljevine i pravila EU-a u području građanskog pravosuđa i međunarodnog privatnog prava” (dalje u tekstu „Obavijest o pripravnosti za Brexit”)^{1, 2}

U ovom popisu pitanja i odgovora daju se dodatne smjernice na temelju Obavijesti o pripravnosti za Brexit za situaciju da Ujedinjena Kraljevina (UK) postane treća zemlja na „datum povlačenja” bez ratificiranog Sporazuma o povlačenju i bez prijelaznog razdoblja predviđenog Sporazumom o povlačenju.

Datum povlačenja je 1. studenoga 2019.³

Ova pitanja i odgovori mogu se, prema potrebi, dodatno ažurirati i dopuniti.

1. NADLEŽNOST

1.1. Hoće li se nakon datuma povlačenja protiv osiguravatelja iz UK-a moći podnijeti tužba u EU-27⁴?

Postupci koji nakon datuma povlačenja budu pokrenuti u državama članicama EU-27

¹ https://ec.europa.eu/info/files/civil-justice_hr

² Podsjećamo da Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje u provedbi cjelokupne pravne stečevine u području pravosudne suradnje u građanskim i trgovačkim stvarima.

³ Ujedinjena Kraljevina dostavila je 29. ožujka 2017. obavijest o namjeri povlačenja iz Unije na temelju članka 50. Ugovora o Europskoj uniji. Nakon prve odluke o produljenju donesene 22. ožujka 2019. Europsko vijeće (članak 50.) odlučilo je 11. travnja 2019. u dogovoru s Ujedinjenom Kraljevinom dodatno produljiti dvogodišnje razdoblje predviđeno člankom 50. stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji do 31. listopada 2019.

Međutim, ako Ujedinjena Kraljevina ne održi izbore za Europski parlament i ne ratificira Sporazum o povlačenju do 22. svibnja 2019., datum povlačenja bit će 1. lipnja 2019.

⁴ Iako su Ugovorima propisani posebni aranžmani za (ne)sudjelovanje Irske i Danske u provedbi tog dijela pravne stečevine EU-a, radi jednostavnosti koristi se pojam „EU-27”.

Člankom 11. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog Parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima⁵ utvrđena su pravila o međunarodnoj nadležnosti u stvarima koje se odnose na osiguranje. Tim se pravilima utvrđuje nadležnost sudova EU-a kada osiguravatelj ima domicil u državi članici⁶.

To znači da od datuma povlačenja mogućnost podnošenja tužbe protiv osiguravatelja iz UK-a pred sudom države članice EU-a ovisi o nacionalnom pravu te države članice EU-a.

Postupci koji na datum povlačenja budu u tijeku u državama članicama EU-27

Za pitanja međunarodne nadležnosti u postupcima koji budu u tijeku na datum povlačenja, pogledajte Obavijest o pripravnosti za Brexit.

1.2. Hoće li se Uredba (EU) br. 1215/2012 nakon datuma povlačenja nastaviti primjenjivati na potrošačke ugovore?

Postupci koji nakon datuma povlačenja budu pokrenuti u državama članicama EU-27

To se pitanje razmatra u „Obavijesti sudionicima – Povlačenje Ujedinjene Kraljevine i pravila EU-a o zaštiti potrošača i pravima putnika”.⁷

Postupci koji na datum povlačenja budu u tijeku u državama članicama EU-27

Za pitanja međunarodne nadležnosti u postupcima koji budu u tijeku na datum povlačenja, pogledajte Obavijest o pripravnosti za Brexit.

1.3. Kako će se primjenjivati pravilo litispendencije?

Od datuma povlačenja obveza suda u državi članici EU-27 utvrđena u članku 29. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 prestaje se primjenjivati u odnosu na sudove u Ujedinjenoj Kraljevini pred kojima je pokrenut postupak.

Međutim, članak 33. Uredbe (EU) br. 1215/2012 počinje se primjenjivati u odnosu na sudove u Ujedinjenoj Kraljevini pred kojima je prvotno pokrenut postupak.

⁵ SL L 351, 20.12.2012., str. 1.

⁶ U skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1215/2012 smatra se da osiguravatelj koji nema domicil u državi članici, ali ima podružnicu, predstavništvo ili drugu poslovnu jedinicu u jednoj od država članica, u sporovima koji proizlaze iz poslovanja te podružnice ima domicil u toj državi članici.

⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_hr.pdf

2. MJERODAVNO PRAVO

2.1. Koje će se pravo primjenjivati na potrošačke ugovore od datuma povlačenja?

Člankom 6. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I.)⁸ osigurava se da, neovisno o pravu koje ugovorne stranke odaberu ili koje se na njih automatski primjenjuje, potrošači koji imaju uobičajeno boravište u državi članici EU-a uživaju obveznu zaštitu tog prava ako su na njih usmjerene aktivnosti trgovaca iz trećih zemalja. Od datuma povlačenja to će se primjenjivati i na trgovce iz UK-a⁹.

3. PRIZNAVANJE I IZVRŠENJE

3.1. Hoće li se nakon datuma povlačenja presuda donesena u UK-u i dalje priznavati i izvršavati prema pravilima EU-a?

To se pitanje razmatra u Obavijesti o pripravnosti za Brexit: pravila EU-a o priznavanju i izvršenju neće se primjenjivati na presudu suda iz UK-a, čak i ako je presuda donesena prije datuma povlačenja ili ako je postupak izvršenja počeo prije datuma povlačenja.

Jedina iznimka od tog pravila je presuda suda iz UK-a koja je dobila egzekvaturu prije datuma povlačenja jer su sudovi određene države članice EU-a još prije datuma povlačenja proglasili takvu presudu izvršivom u toj državi članici EU-a. Stoga činjenica da je presudu izvorno donio sud UK-a postaje nevažna. Ta se iznimka primjenjuje i na autentične isprave i sporazume proglašene izvršivima u državi članici EU-27 prije datuma povlačenja.

3.2. Što ako je potvrda na temelju Uredbe (EU) br. 1215/2012 izdana prije datuma povlačenja?

Pravilo iz odjeljka 3.1. ovog dokumenta, odnosno prestanak izvršenja na temelju prava EU-a, primjenjuje se i na izdavanje potvrde u državi članici podrijetla u skladu s člankom 53. Uredbe (EU) br. 1215/2012. Izdavanje takve potvrde u državi članici podrijetla ne može se usporediti s potvrdom o izvršivosti („egzekvatura”) izdanoj u državi članici izvršenja prije datuma povlačenja.

Država članica može u skladu s nacionalnim pravom odlučiti da će na presude iz UK-a za koje se prije datuma povlačenja izda potvrda na temelju Uredbe

⁸ SL L 177, 4.7.2008., str. 6.

⁹ Vidjeti i „Obavijest sudionicima – Povlačenje Ujedinjene Kraljevine i pravila EU-a o zaštiti potrošača i putnika”.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/consumer_protection_and_passenger_rights_hr.pdf

(EU) br. 1215/2012 nastaviti primjenjivati pravila koja su u osnovi jednaka postojećim pravilima.

3.3. Što je s priznavanjem i izvršenjem presude suda iz UK-a određenog u sporazumu o izboru nadležnog suda?

Postupci koji nakon datuma povlačenja budu pokrenuti u državama članicama EU-a

Ujedinjena Kraljevina potpisala je i ratificirala Hašku konvenciju iz 2005. o sporazumima o izboru suda 28. prosinca 2018.¹⁰. Konvencija će se primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu ako Ujedinjena Kraljevina napusti EU-a bez sporazuma o povlačenju.

Međutim, u skladu s člankom 16. stavkom 1. Konvencije, **primjenjivat će se samo na sporazume o isključivoj nadležnosti suda sklopljene nakon njezina stupanja na snagu za Ujedinjenu Kraljevinu**, tj. nakon što je Ujedinjena Kraljevina postala stranka Konvencije¹¹.

Postupci koji na datum povlačenja budu u tijeku u državama članicama EU-a

Za postupke koji budu u tijeku na datum povlačenja, pogledajte Obavijest o pripravnosti za Brexit.

3.4. Što je s priznavanjem presude o razvodu donesene u UK-u?

Presuda o razvodu koju sud iz UK-a donese prije datuma povlačenja, ali koja ne podliježe postupku priznavanja na temelju članka 21. stavka 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću¹².

Presuda o razvodu koja je već stupila na snagu prije datuma povlačenja ostaje valjana i nakon datuma povlačenja. Takvom se presudom status supružnika mijenja iz vjenčani u razvedeni, a pretpostavlja se da je taj status isti u svim državama članicama EU-27. Ako do promjene statusa dođe prije datuma povlačenja, ona ostaje valjana u svim državama članicama EU-27 ako i sve dok sud ne donese odluku o nepriznavanju. Činjenica da je pravni režim naknadno promijenjen ne umanjuje učinak takve odluke o statusu. Međutim, ako se presuda o razvodu osporava u EU-u od datuma povlačenja, prestaju se primjenjivati pravila EU-a o razlozima nepriznavanja presude o razvodu i razlozi za nepriznavanje utvrđuju se na temelju nacionalnog prava.

¹⁰ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=98>

¹¹ Prvotni datum pristupanja Konvenciji koji je Ujedinjena Kraljevina najavila bio je 1. travnja 2019., ali ga je odgodila za 13. travnja 2019. odnosno 23. svibnja 2019., ovisno o scenarijima (vidjeti i bilješku 3.).

¹² SL L 338, 23.12.2003., str. 1.

Postupci koji nakon datuma povlačenja budu pokrenuti u državama članicama EU-27

Haška konvencija iz 1970. o priznavanju razvoda i zakonskim rastavama¹³ bavi se tim predmetom na međunarodnoj razini. Ujedinjena Kraljevina stranka je te konvencije, a dosad ju je potpisalo samo 12 država članica EU-27. Svakoj državi članici EU-a koja namjerava pristupiti Konvenciji za to je potrebno odobrenje EU-a.

Postupci koji na datum povlačenja budu u tijeku u državama članicama EU-27

Za postupke koji budu u tijeku na datum povlačenja, pogledajte Obavijest o pripravnosti za Brexit.

3.5. Što je s priznavanjem i izvršenjem odluke o uzdržavanju donesene u UK-u?

Postupci koji nakon datuma povlačenja budu pokrenuti u državama članicama EU-27

Haška konvencija iz 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja¹⁴ bavi se tim pitanjem na međunarodnoj razini. Ujedinjena Kraljevina potpisala je i ratificirala Konvenciju 28. prosinca 2018. Konvencija će se primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu ako Ujedinjena Kraljevina napusti EU bez sporazuma o povlačenju.

Međutim, u skladu s člankom 56. stavkom 1. Konvencije, **primjenjivat će se samo na zahtjeve podnesene nakon što je Ujedinjena Kraljevina postala stranka Konvencije**¹⁵.

Postupci koji na datum povlačenja budu u tijeku u državama članicama EU-27

Za pitanja o postupcima koji budu u tijeku na datum povlačenja, pogledajte Obavijest o pripravnosti za Brexit. Odredbe o priznavanju i izvršenju na temelju prava EU-a prestaju se nakon datuma povlačenja primjenjivati na postupke koji se pred sudovima država članica EU-a budu vodili na datum povlačenja i u koje bude uključena stranka s domicilom u Ujedinjenoj Kraljevini. Te se posebne odredbe primjenjuju samo u prekograničnim slučajevima definiranim u Uredbi, odnosno ako se u jednoj državi članici traži priznavanje ili izvršenje odluke o uzdržavanju donesene u drugoj državi članici. Od datuma povlačenja taj se zahtjev prestaje primjenjivati na stranke s domicilom ili uobičajenim boravištem u Ujedinjenoj Kraljevini. Nakon toga će biti na državama članicama EU-27 da odluče kako će riješiti taj predmet u

¹³ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=80>.

¹⁴ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=131>.

¹⁵ Prvotni datum pristupanja Konvenciji koji je Ujedinjena Kraljevina najavila bio je 1. travnja 2019., ali ga je odgodila za 13. travnja 2019. odnosno 23. svibnja 2019., ovisno o scenarijima (vidjeti i bilješku 3.).

postupovnom smislu: hoće li nastaviti postupak u skladu s nacionalnim postupovnim pravom ili će ga prekinuti i zatražiti od stranaka da ponovno pokrenu postupak u skladu s nacionalnim postupovnim pravom. Uredbama se ne predviđa jedinstveno rješenje za takve slučajeve.

4. NESOLVENTNOST

4.1. Što će biti s postupcima u slučaju nesolventnosti pokrenutima u državi članici EU-27?

Glavni ili sekundarni postupci koji nakon datuma povlačenja budu pokrenuti u državama članicama EU-27

Nakon datuma povlačenja Ujedinjena Kraljevina više neće moći pokretati postupke na temelju Uredbe (EU) br. 2015/848.

Države članice EU-27 i dalje će primjenjivati Uredbu (EU) 2015/848, smatrajući Ujedinjenu Kraljevinu trećom zemljom na koju se ne primjenjuje Uredba (EU) 2015/848.

Glavni ili sekundarni postupak koji na datum povlačenja bude u tijeku u državi članici EU-27

Odjeljak 1. Obavijesti o pripravnosti za Brexit primjenjuje se i na postupke u slučaju nesolventnosti.

I dalje se primjenjuju pravila EU-a o nadležnosti. Ako se glavni postupak u Ujedinjenoj Kraljevini pokrene prije datuma povlačenja, a sekundarni postupak pokrene u državi članici EU-27, sudovi predmetne države članice zadržavaju međunarodnu nadležnost u skladu s Uredbom (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti¹⁶.

4.2. Što ako se postupak u slučaju nesolventnosti pokrene u Ujedinjenoj Kraljevini prije datuma povlačenja?

Odjeljak 2. Obavijesti o pripravnosti za Brexit primjenjuje se i na postupke u slučaju nesolventnosti:

postupak u slučaju nesolventnosti koji se u Ujedinjenoj Kraljevini pokrene i bude u tijeku na datum povlačenja od tog se datuma prestaje priznavati u državama članicama EU-27 na temelju Uredbe (EU) 2015/848.

¹⁶ SL L 141, 5.6.2015., str. 19.

5. DRUGA PITANJA

5.1. Što će se dogoditi s posebnim europskim postupcima (postupak za europski platni nalog¹⁷ ili europski postupak za sporove male vrijednosti¹⁸)?

Odjeljci 1. i 2. Obavijesti o pripravnosti za Brexit primjenjuje se i na posebne europske postupke.

Postupci koji nakon datuma povlačenja budu pokrenuti u državama članicama EU-27

Posebni postupci EU-a prestaju se primjenjivati na postupke u kojima sudjeluje tuženik s domicilom u UK-u koji se na datum povlačenja ili nakon tog datuma pokrenu u državama članicama EU-a.

Postupci koji na datum povlačenja budu u tijeku u državama članicama EU-27

Postupak za europski platni nalog i europski postupak za sporove male vrijednosti dostupni su samo u prekograničnim slučajevima definiranim u relevantnim uredbama, tj. ako barem jedna stranka ima domicil ili uobičajeno boravište u državi članici koja nije država suda pred kojim je postupak pokrenut¹⁹. Postupci koji se pred sudovima država članica EU-27 budu vodili na datum povlačenja i u koje bude uključena stranka s domicilom u Ujedinjenoj Kraljevini bit će nakon datuma povlačenja obustavljeni u skladu s pravom EU-a. Na svakoj je državi članici EU-27 da odluči hoće li se na temelju nacionalnog postupovnog prava:

- započeti postupak nastaviti; nema nikakve zapreke tomu u pravu EU-a
- postupak prekinuti, tj. stranka ga treba ponovno pokrenuti u skladu s nacionalnim postupovnim pravom.

5.2. Postoje li druge mogućnosti za dobivanje pravne pomoći u prekograničnim sporovima nakon datuma povlačenja?

Od datuma povlačenja Direktiva Vijeća 2003/8/EZ od 27. siječnja 2003. o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima²⁰ prestaje se primjenjivati u državama članicama EU-27 u odnosu na Ujedinjenu Kraljevinu.

¹⁷ Uredba (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog, SL L 399, 30.12.2006., str. 1.

¹⁸ Uredba (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti, SL L 199, 31.7.2007., str. 1.

¹⁹ Članak 3. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 1896/2006 i članak 3. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 861/2007.

²⁰ SL L 26, 31.1.2003., str. 41.

Ne postoji instrument u međunarodnom pravu kojim se uređuje to pitanje. Nakon datuma povlačenja na pravnu pomoć u prekograničnim sporovima primjenjuje se nacionalno pravo.

5.3. Kad je riječ o javnim ispravama, hoće li se za isprave koje UK izda od datuma povlačenja moći ponovno zatražiti izdavanje apostila?

Vidjeti odjeljak 5. Obavijesti o pripravnosti za Brexit.

Od datuma povlačenja tijela država članica EU-27 imat će pravo zahtijevati apostil u skladu s Haškom konvencijom o ukidanju potrebe legalizacije stranih javnih isprava iz 1961.²¹ i primjenjivati svoje nacionalno pravo u pogledu prijevoda javnih isprava koje izdaju tijela UK-a, a predoče im se nakon datuma povlačenja.

oOo

²¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=41>